

Труляєв Р.О. (2022). Вдосконалення соціально-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами засобами інформаційно-комунікаційних технологій. Освіта осіб з особливими потребами: виклики воєнного часу. Матеріали VIII Міжнародного конгресу зі спеціальної педагогіки та психології (19-20 жовтня 2022 року). С. 305-309. Вилучено з <https://ispukr.org.ua/>

Труляєв Роман Олександрович,
кандидат психологічних наук

ВДОСКОНАЛЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОГО СУПРОВОДУ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Анотація. Тези містять обґрунтування необхідності використання інформаційно-комунікаційних технологій для автоматизації процесу соціального обліку здобувачів освіти з особливими освітніми потребами як важливого напрямку вдосконалення їх соціально-педагогічного супроводу. Базою для набуття практичного досвіду автоматизації найбільш важливих елементів соціального обліку виступив КЗО «Криворізька спеціальна школа «Сузір'я» ДОР», в якому здобувають освіту діти з тяжкими порушеннями мовлення та порушеннями слуху.

Ключові слова: особливі освітні потреби, порушення слуху, українська жестова мова, соціальний облік, соціальна паспортизація, інформаційно-комунікаційні технології, офісний програмний застосунок, система управління базами даних.

Заклад освіти в сучасному інформаційному суспільстві – мікросоціум в макросоціумі, в якому віддзеркалюються усі особливості суспільства та який виступає доволі показовим індикатором його здоров'я та благополуччя. Професійно організований соціально-педагогічний супровід учасників освітньо-корекційного процесу – вагомий чинник оптимізації життєдіяльності такого суспільного організму як спеціальний заклад освіти. Робота у закладі освіти

Труляєв Р.О. (2022). Вдосконалення соціально-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами засобами інформаційно-комунікаційних технологій. Освіта осіб з особливими потребами: виклики воєнного часу. Матеріали VIII Міжнародного конгресу зі спеціальної педагогіки та психології (19-20 жовтня 2022 року). С. 305-309. Вилучено з <https://ispukr.org.ua/>

такого типу висуває особливі вимоги як до особистісних якостей соціального педагога, зокрема його гуманності, терпіння й милосердя, так і його професійних вмінь та навичок, зокрема інформаційної компетентності.

Логіка будь-якого наукового викладу вимагає операціоналізації основних дефініцій, що складають смисловий «каркас» тематики, що розглядається, а також містять сукупність теоретико-методологічних уявлень про предмет розгляду. Тому, не порушуючи структури класичної наукової праці, необхідно запропонувати евристичне з точки зору практики соціально-педагогічного супроводу визначення таких базових для обраної проблематики понять як «особливі освітні потреби», «соціально-педагогічний супровід», «інформаційно-комунікаційні технології».

Особливі освітні потреби – це наявна у дитини нагальна необхідність у створенні спеціальних, нестандартних умов, що слугуватимуть оптимальній реалізації актуальних і потенційних можливостей, які може проявити дитина з порушеннями розвитку в процесі навчання [1].

Соціально-педагогічний супровід дитини з особливими освітніми потребами – це комплекс заходів, спрямованих на створення належних умов для забезпечення її базових потреб, навчання, виховання та розвитку, на захист її законних прав та інтересів, на зміцнення її родинних та суспільно корисних зв'язків, а також підготовку особливої дитини до дорослого життя [3].

Семантичний аналіз терміну «інформаційно-комунікаційні технології» вказує на двоїсту природу цих технологій, в яких сполучаються, з одного боку, оптимізовані способи та алгоритми обробки різноманітних даних, а з іншого – можливість полегшеної комунікації людей один з одним, що робить цей процес абсолютно доступним та за необхідності дозволяє охопити в певну одиницю часу максимальну кількість суб'єктів спілкування усією необхідною інформацією. І перший, і другий аспект стають можливими за рахунок використання

Труляєв Р.О. (2022). Вдосконалення соціально-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами засобами інформаційно-комунікаційних технологій. Освіта осіб з особливими потребами: виклики воєнного часу. Матеріали VIII Міжнародного конгресу зі спеціальної педагогіки та психології (19-20 жовтня 2022 року). С. 305-309. Вилучено з <https://ispukr.org.ua/>

електронно-цифрових засобів. Інформаційно-комунікаційні технології – комплекс електронно-цифрових прийомів опрацювання та трансляції значних масивів інформації усіх різновидів (текстової, звукової, графічної тощо), змістовне наповнення якої зумовлене конкретною цариною людської діяльності [2]. Необхідно підкреслити, що засобом виступає електронний пристрій, а також програмне забезпечення, що на ньому встановлено.

Важливо зазначити, що поява цифрових засобів комунікації здійснила революцію у світі глухих людей, надавши їм можливість вільно спілкуватися жестовою мовою на віддаленні за допомогою відеозв'язку, чого ніяк не міг забезпечити звичайний телефонний зв'язок. Комунікаційна функція інформаційно-комунікаційних технологій абсолютно зрозуміла, а особливості її реалізації у повній мірі регламентуються наповненням програмного застосування, за допомогою якого вона здійснюється. Станом на теперішній час соціальний педагог, за умови гарного володіння жестовою мовою, має унікальну можливість у дистанційному форматі здійснювати профілактичну, консультаційну, просвітницьку функції серед глухих здобувачів освіти, використовуючи для цього той чи інший месенджер.

Дещо більший інтерес викликають засоби обробки значних масивів інформації про дітей. Соціальні педагоги, що працюють з дітьми, у яких діагностовано те чи інше сенсорне порушення, зазнають значних інформаційних навантажень, спровокованих необхідністю вести соціальний облік контингенту, більша частина якого має певний соціальний статус та може бути віднесена до пільгових категорій осіб. Пріоритетним завданням соціального обліку здобувачів освіти є здійснення соціальної паспортизації закладу освіти, що реалізується соціальним педагогом. Необхідність збору інформації з подальшою підготовкою соціального паспорта зумовлюється потребою формування як у педагогів, які працюють з дитиною, так і в адміністрації закладу, деталізованого

Труляєв Р.О. (2022). Вдосконалення соціально-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами засобами інформаційно-комунікаційних технологій. Освіта осіб з особливими потребами: виклики воєнного часу. Матеріали VIII Міжнародного конгресу зі спеціальної педагогіки та психології (19-20 жовтня 2022 року). С. 305-309. Вилучено з <https://ispukr.org.ua/>

уявлення про умови перебування та особливості функціонування сім'ї, в якій виховується дитина, як фундаментального чинника, що визначає особливості її фізичного, духовного та морального розвитку.

Сучасні інформаційні технології у вигляді таких засобів як офісні програмні застосунки надають широкі можливості для швидкої та якісної обробки різнопланової інформації про дитину за рахунок того, що дозволяють максимально гнучко організувати свій віртуальний робочий простір. Особливо добре для вирішення завдання часткової автоматизації процесу створення соціального паспорту спеціальної школи показала себе така СУБД як Microsoft Access. В ній вся інформація розподіляється в кількох таблицях, між якими встановлюється логічний зв'язок. Тому оператор працює зі структурованою у вигляді таблиць інформацією.

Проектування бази даних Microsoft Access частіше за все включає кілька таблиць об'єднаних між собою за допомогою зв'язків. Завдяки зв'язкам інформація з однієї таблиці є доступною для іншої, що дозволяє вводити дані тільки один раз та забезпечити цілісність даних. Спроектвана нами база даних соціального обліку учнів КЗО «Криворізька спеціальна школа «Сузір'я» ДОР» є однією головною великою таблицею, що виступає «серцем» бази даних та в записах якої знаходяться всі діти закладу освіти. В полях таблиці знаходяться численні параметри, що автоматично відбираються та використовуються для підготовки шкільного соціального паспорту. Сучасний спеціальний заклад освіти – унікальний суспільний осередок, що містить практично безмежні можливості для творчої реалізації цифрової грамотності фахівців з охорони дитинства.

Список літературних джерел:

1. Кульбіда С. В. (2020). Функціонування мережі закладів для осіб з особливими освітніми потребами в Україні в умовах перехідного періоду реформування. *Збірник наукових праць ЛОГОС. Volume 4. May 15, 2020. P.114-*

Труляєв Р.О. (2022). Вдосконалення соціально-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами засобами інформаційно-комунікаційних технологій. Освіта осіб з особливими потребами: виклики воєнного часу. Матеріали VIII Міжнародного конгресу зі спеціальної педагогіки та психології (19-20 жовтня 2022 року). С. 305-309. Вилучено з <https://ispukr.org.ua/>

119.

2. Лаврентьєва О. О. (2017). Формування готовності майбутніх учителів до використання сучасних інформаційно-комунікаційних засобів навчання. Інформаційно-комунікаційні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми, перспективи. *Збірник наукових праць. Вип. 5* / за ред. М. М. Козяра, Н. Г. Ничкало. Львів: ЛДУ БЖД, 2017. С. 58-60.

3. Лещенко О. Г., Труляєв Р. О. (2020). Типові труднощі функціонування опікунської сім'ї з позицій системного підходу. Педагогіка вищої школи: досвід і тенденції розвитку : *матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції*, 5 листопада 2020 р. Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2020. С. 22-23.